

Sygn. akt IV KK 171/19

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 18 kwietnia 2019 r.,
w sprawie **A. S.**
podejrzanego o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i in.
kasacji wniesionej przez obrońcę podejrzanego
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 9 października 2018 r., sygn. akt II AKz [...] zmieniającego w części postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 21 sierpnia 2018 r., sygn. akt. VI K [...]

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację, jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zwolnić podejrzanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 sierpnia 2018 r. sygn. akt VI K [...] Sąd Okręgowy w K. na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k. umorzył postępowanie karne przeciwko podejrzanemu A. S. o czyn polegający na tym, że w dniu 26 lipca 2017 r. w miejscowości L., działając umyślnie, tj. przewidując możliwość i godząc się na to, usiłował pozbawić życia T. S., w ten sposób, że jednocześnie podłożył ogień w czterech pomieszczeniach w budynku mieszkalnym, po uprzednim skrupowaniu pokrzywdzonej, i pozbawieniu jej wolności, co polegało na zamknięciu jej w pomieszczeniu piwnicznym tegoż budynku i jednoczesnym zamknięciu drzwi wejściowych od zewnątrz na zasuwę w celu uniemożliwienia

wyswobodzenia się jej, przy czym do śmierci pokrzywdzonej nie doszło z uwagi na interwencję osoby trzeciej, a czynu tego podejrzany dopuścił się mając zniesioną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem – tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i z art. 189 § 1 k.k. w z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k., wobec stwierdzenia, że podejrzany nie popełnił przestępstwa z uwagi na niepoczytalność określoną w art. 31 § 1 k.k. Nadto, na zasadzie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k. umorzył postępowanie karne przeciwko podejrzanemu A. S. o czyny z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k. (x6), art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k., wobec stwierdzenia, że podejrzany nie popełnił przestępstwa z uwagi, na niepoczytalność określoną w art. 31 § 1 k.k. Na mocy art. 93c pkt 1 k.k. w zw. z art. 93a § 1 pkt 4 k.k. i art. 93g § 1 k.k. orzekł wobec podejrzanego A. S. środek zabezpieczający w postaci umieszczenia go w zakładzie psychiatrycznym. Ponadto orzekł w przedmiocie środka zapobiegawczego oraz kosztów postępowania, w tym obrony z urzędu świadczonej podejrzanemu.

Powyższe postanowienie zaskarżył podejrzany i jego obrońca.

We wniesionym zażaleniu podejrzany zakwestionował „przypisanie mu sprawstwa ww. czynów zabronionych, wskazując na dokonanie przez sąd okręgowy oceny materiału dowodowego w sposób dowolny, a nie swobodny, w oparciu o domysły i poszlaki oraz materiał dowodowy błędnie obdarzony walorem wiarygodności (zaznaczył, że złożył zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa składania fałszywych zeznań) - w szczególności zaakcentował brak dowodów rzeczowych (nieosobowych) wskazujących na jego sprawstwo”. W konkluzji wniósł: „o gruntowne zbadanie jego sprawy przez Sąd II instancji i podkreślił, że zarzuconych czynów się nie dopuścił”.

Z kolei obrońca podejrzanego zaskarżył postanowienie w całości i zrzucił mu:

„1. Obrazę przepisów postępowania, a mianowicie przepisu art. 7 k.p.k., poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zeznań T. S., Z. S., B. S., X. S., G. S., M. Ł., T. Ł., D. W., A. P., A. C., A. B., A. C., R. W., A. P., B. K., R. M., Z. W., L. W., a także części wyjaśnień A. S., wbrew zasadom prawidłowego rozumowania

oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, w sytuacji, w której swobodna ocena tych dowodów z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego dawałaby przesłanki do całkowicie odmiennych wniosków, co mogło mieć wpływ na treść orzeczenia.

2. Obrazę przepisów postępowania, a mianowicie przepisu art. 264 § 2 k.p.k., polegającą na stosowaniu w dalszym ciągu wobec podejrzanego A. S. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania przez dalszy oznaczony czas do dnia 31 października 2018r. w sytuacji, w której Sąd Okręgowy nie orzekł wobec A. S. środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu go w zakładzie zamkniętym, a orzekł wobec A. S. jedynie środek zabezpieczający w postaci umieszczenia go w zakładzie psychiatrycznym, która to obrazy niewątpliwie miała wpływ na treść orzeczenia.
3. Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na przypisaniu A. S. sprawstwa czynów objętych wnioskiem oskarżyciela w sytuacji, w której prawidłowa ocena materiału dowodowego mogłaby doprowadzić Sąd Okręgowy do odmiennych ustaleń co do sprawstwa tych czynów, który to błąd mógł mieć wpływ na treść tego orzeczenia."

Podnosząc powyższe, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uniewinnienie podejrzanego od dokonania czynów zarzucanych mu we wniosku Prokuratora Rejonowego w K. o umorzenie postępowania, a ewentualnie, o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy VI Wydział Kamy w K..

Postanowieniem z dnia 9 października 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...] w sprawie sygn. akt II AKz [...]:

„1.zmienił zaskarżone postanowienie w jego punkcie 2 w ten sposób, że w zakresie rozstrzygnięcia o umorzeniu postępowania w zakresie czynu opisanego w punkcie VII wniosku prokuratora popełnionego na szkodę L. W., zakwalifikował rzeczne zachowanie jako czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k.w. zw. z art. 31 § 1 k.k.;

2. ustalił, że orzeczenie zawarte w pkt 3 postanowienia dotyczące umieszczenia A. S. w zakładzie psychiatrycznym odnosi się do czynów zarzucanych mu w ust. I, II, IV, V, VI, VII wniosku prokuratora, a przypisanych w pkt 2 postanowienia;
3. w pozostałym zakresie zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy”.

Nadto sąd ten orzekł w przedmiocie kosztów postępowania i wynagrodzenia obrońcy z urzędu.

Kasację od wyroku wniósł obrońca podejrzanego zarzucając orzeczeniu: „nienależyte obsadzenie Sądu Odwoławczego, który rozpoznał zażalenie na postanowienie o umorzeniu postępowania i orzeczeniu środka zabezpieczającego w składzie jednoosobowym w sytuacji, w której powinien rozpoznać to zażalenie w składzie trzech sędziów zawodowych”.

Stawiając powyższy zarzut obrońca podejrzanego wniósł o „uchylenie zaskarżonego postanowienia i zmienionego nim postanowienia Sądu Okręgowego VI Wydział Kamy w K. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszo instancyjnym”.

Odpowiedź na kasację obrońcy złożył prokurator Prokuratury Rejonowej w K. wnosząc jednocześnie o jej uznanie za oczywiście bezzasadną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy podejrzanego jako oczywiście bezzasadna podlegała oddaleniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. albowiem jedyny zarzut był oczywiście chybiony. Nie ma racji skarżący, że sąd II instancji orzekał w składzie nienależycie obsadzonym, tj. w składzie jednego sędziego. W kasacji zresztą jej autor wskazał, że opisane w zarzucie rażące uchybienie sądu rozpoznającego zażalenie w niniejszej sprawie było konsekwencją uchybienia sądu I instancji, albowiem wywodził, iż skoro czyn zarzucony podejrzanemu w punkcie I-szym wniosku prokuratora o umorzenie postępowania i orzeczenie środka zabezpieczającego jest zbrodnią zagrożoną karą dożywotniego pozbawienia wolności, to mimo, że w tej konkretnej sprawie nie mogła być podejrzanemu wymierzona jakakolwiek kara, wobec zaistnienia warunków określonych w przepisie art. 31 § 1 k.k., to jednak w dalszym ciągu ustawa za ten konkretny czyn przewiduje taką karę, a w związku z czym skład sądu rozpoznającego sprawę w I instancji winien być ustalony w oparciu o przepis art. 28 § 4 k.p.k.. To z kolei zdaniem obrońcy

doprowadziło do błędnego ustalenia składu Sądu II instancji, a to z uwagi na treść przepisu art. 30 § 2 k.p.k.

Nie ma wątpliwości co do tego, że w myśl art. 30 § 2 k.p.k. skład sądu odwoławczego orzekającego na posiedzeniu został ściśle powiązany ze składem sądu pierwszej instancji. Z przepisu tego wynika wprost, że skład sądu odwoławczego rozpoznającego zażalenie zależy od tego, w jakim składzie zostało wydane zaskarżone rozstrzygnięcie. Jeżeli zapadło ono w składzie jednoosobowym, to sąd odwoławczy także orzeka w składzie jednego sędziego, chyba że ustawa stanowi inaczej albo ze względu na szczególną zawartość sprawy lub jej wagę prezes sądu zarządzi jej rozpoznanie w składzie trzech sędziów. Sąd Okręgowy w K., rozpoznając na rozprawie wniosek prokuratora o umorzenie postępowania i zastosowanie środka zabezpieczającego (art. 324 § 1 k.p.k. w zw. z art. 354 k.p.k.) orzekał w składzie jednoosobowym, zgodnie z normą art. 28 § 1 k.p.k., a swoje rozstrzygnięcie wydał w formie postanowienia. Stąd też prawidłowym składem odwoławczym był skład jednoosobowy rozpoznający zażalenie na postanowienie o umorzeniu i zastosowaniu wobec podejrzanego detencji.

Nie ma przy tym racji skarżący, że skład sądu I instancji był niezgodny z przepisami prawa. Wskazywane przez obrońcę przepisy, a to art. 28 § 2 k.p.k. czy art. 28 § 4 k.p.k., dotyczą spraw o przestępstwa (zbrodnie), za które ustawa przewiduje karę. Tymczasem przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie zasadności wniosku prokuratora złożonego w trybie art. 324 k.p.k., a zatem umorzenie postępowania i zastosowanie środków zabezpieczających. Postępowanie to nie mogło prowadzić do przypisania podejrzanemu odpowiedzialności karnej za popełnienie zbrodni, a tym bardziej wymierzeniem kary. W takim układzie nie znajdują zastosowania art. 28 § 2 i 4 k.p.k., a skład sądu jest ustalany na podstawie reguł ogólnych określonych w art. 28 § 1 k.p.k. Tak więc sąd II orzekał prawidłowo w składzie określonym w art. 30 § 2 k.p.k.

Uwzględniając sytuację materialną i życiową podejrzanego A. S., Sąd Najwyższy zwolnił go od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.